

Wskazania synodalnej syntezy końcowej Kościoła w Argentynie (Wspólnota, Uczestnictwo, Misja)

Niniejszy raport - wskazania, który przedstawię, to dokument Konferencji Episkopatu Argentyny, który stara się zsyntetyzować niektóre aspekty pracy ewangelizacyjnej wspólnoty chrześcijańskiej obecnej na terenie Republiki Argentyny. Ten naród ma nie tylko szeroką geografie, ale współistnieje w nim wiele rzeczywistości kulturowych, od wielkich miast po małe miejscowości; od rdzennych ludów po osadników wywodzących się z różnych prądów migracyjnych, ta różnorodność umożliwia tworzenie wielościennego piękna, które nie zawsze jest wolne od napięć. Konferencja Episkopatu Argentyny składa się z siedemdziesięciu jeden (71) Kościołów partykularnych, pięciu (5) z nich należących do obrządków wschodnich, biskupstwa wojskowego i sześćdziesięciu pięciu (65) Kościołów lokalnych. Ta różnorodność jest pogrupowana w osiem regionów duszpasterskich podzielonych według pewnych elementów geograficznych, kulturowych, które wskazują na wspólne i zróżnicowane cechy. Próba wyjaśnienia tego bogactwa polega na tym, że mamy do czynienia z wkładem procesu synodalnego. Wspólne pielgrzymowanie - kroczenie można uznać za główną notatkę Kościoła w Ameryce Łacińskiej. Dla wielu z nas obecny synod stanowi nowe doświadczenie, które stanowi wyzwanie dla jego organizacji. Konferencja Episkopatu Argentyny (CEA) mianowała 4 biskupów - delegatów ds. animacji narodowej procesu synodalnego. Zwołali delegatów diecezjalnych – świeckich: kobiety i mężczyzn, księży i diakonów, zakonników i zakonnice. Na spotkaniach delegatów, zarówno wirtualnych, jak i bezpośrednich, była promowana twórczość w diecezjalnej organizacji procesów słuchania, zapisywania, rozeznawania, refleksji i syntezy. Każda diecezja miała swobodę działania w zbieraniu głosów i wyciąganiu wniosków, zgodnie z jej zasobami, realiami geograficznymi i duszpasterskimi.

Niektórzy z uczestników tego procesu podkreślali, że nowością jest korzystanie z sieci i formularzy społecznościowych *online* wykorzystywane w konsultacjach, z powodu pandemii COVID. Ostatnim krokiem na tej drodze, po pracy diecezjalnej, było powołanie zespołu ekspertów złożonego z przedstawicieli różnych rzeczywistości kościelnych i dziedzin zawodowych w celu przygotowania tego podsumowania.

SYNTEZA

Wysłuchanie to pierwszy krok w budowaniu Kościoła Synodalnego, ale wymaga otwartego umysłu i serca, bez uprzedzeń. Wszyscy jesteśmy zaproszeni do odważnego przemawiania, to znaczy z wolnością, prawdą i miłością. **Duch Święty** poucza nas, prosząc, abyśmy wyszli z zamknięcia, przez które czasami przechodzimy jako Kościół. Słuchanie oznacza chęć uczenia się od drugiego, bycia przez niego przemienionym. Słuchanie i rozeznawanie idą w parze. **Pragniemy**, aby nasze słuchanie było humanizujące, aby miło braterski charakter, aby zająć się tymi, którzy chcą być wysłuchani w ich potrzebach. Stwierdzono: „*nastąpiło otwarcie serca do słuchania i zmotywowane przestrzenie do słuchania*”. Marzymy o Kościele, który słucha wszystkich ludzi, nie wykluczając nikogo, zwłaszcza cierpiącej ludzkości. Słuchać tych, którzy przeżywają trudne chwile w swoim życiu z powodu choroby, utraty bliskich lub pozbawionej wolności. Na ścieżce synodalnej nauczyliśmy się, że wychodząc od cierpliwego i pełnego szacunku słuchania, można przezwyciężyć różnice zdań i zbudować jedność wspólnoty. Szczery, otwarty i pełen szacunku dialog jest bramą do rozeznania. Jesteśmy wezwani do formowania się prowadzenia braterskiego dialogu, który otwiera nasze serca i zachęca nas do bycia twórcami mostów, a nie murów, w sposób szczególny między braćmi pochodzącymi z różnych kultur. Widzimy radość wielu, którzy czują się wysłuchani i przyjęci jako pełnoprawni członkowie Ludu Bożego. Zwracamy szczególną uwagę na znaczenie słuchania ofiar wykorzystywania seksualnego w Kościele oraz kadry nauczycielskiej i niepedagogicznej w szkołach katolickich. **Rzeczywistość** jest zróżnicowana w różnych diecezjach, a wyzwania wskazują na wspólne kroczenie, ponieważ: Kościół który wychodzi, jest misyjny i odnowiony. Cieszyliśmy się z propozycji papieża Franciszka, który stawia kwestię synodalności jako priorytet w zakresie normalnego funkcjonowania Kościoła. Pierwsze dwie reakcje to: z jednej strony zaakceptowanie potrzeby synodalności, co oznacza kroczenie razem, słuchanie siebie nawzajem, jako wspólnota, ale także słuchanie świata, ludzi w ich specyficznych sferach, odkrywanie i rozróżnianie znaków czasów. *Tryb synodalny był promowany w różnych diecezjach, niektórzy domagają się większej obecności i duchowego towarzyszenia kapłana, dowartościowując jego rolę jako pasterza i przewodnika*

parafi; wiele z nich mówi o klerykalizmie, który nie przynosi niczego dobrego". **Poprzednie** doświadczenia synodalności wzbogacają to nowe wezwanie do odnowienia procesu synodalności. Przykładem jest św. Ks. Jose Gabriel Brochero i wielu innych świętych ludzi, którzy wyruszyli na drogi, aby siać wiarę chrześcijańską; a także bliżsi towarzysze w ostatnim czasie, jak bp Maletti, tak pamiętany i ceniony w diecezji Merlo-Moreno. Nie zapominamy, że życie wiary naszych narodów zostało wzbogacone wkładem różnych przejawów religijności ludowej, które wyrażają bliskość z Jezusem i Maryją. **Słowo „droga”** i wyrażenie „być w drodze” były słowami kluczowymi w raportach regionalnych. Wyrażenia te odnoszą się do faktu wykonania nowego procesu, który nazywamy *Kościół wychodzący*. Wierzymy, że *"Kroczenie, to także słuchanie i dzielenie się"*. Chcemy zbudować Kościół, który będzie bardziej towarzyszący. Życzymy sobie, aby *"księża byli naprawdę braćmi"* i mamy nadzieję, że w większym stopniu *"kościół jest tam, gdzie są ludzie"*. **Jedyną** uprawnioną władzą w Kościele musi być władza miłości i służby, tak jak uczynił to Pan Jezus. Ewangelia daje nam klucz: *„Kto chce być pierwszy, niech będzie sługą wszystkich* (por. Mk 10,44). **Zauważamy**, że jedną z głównych przeszkód w synodalności jest kultura **klerykał**. Oczekujące wyzwanie, które znajduje odzwierciedlenie w: walce i nadużywaniu władzy, kontroli i inwigilacji, mentalności wyższości, władzy niesłużącej wiernym, skoncentrowaniu na modelu Kościoła na kapłanach. Zlikwidowanie tego modelu kościelnego nie będzie możliwe, jeśli seminaria i duchowni już wyświęceni nie zdecydują się na naprawę, by definitywnie nawrócić się w swojej mentalności. **Klerykalizm**, zarówno duchownych, jak i świeckich, został opisany jako *„...autorytet, który przeraża"*. Szczególnie doceniamy przywództwo *"kobiet w kościele, zajmowane przez nie przestrzenie, ich miejsce w podejmowaniu decyzji"*. Pozytywnie oceniamy wspólną działalność modlitewną i charytatywną. W tym celu należy promować więcej spotkań ekumenicznych z innymi kościołami chrześcijańskimi, podkreślając to, co nas łączy. Podobny wysiłek należy podjąć w dialogu międzyreligijnym z innymi wyznaniem. W tym aspekcie spotkanie z **ludami tubylczymi** wydaje się nam fundamentalne. Dlatego pilnie potrzebujemy formować specjalistów do stosunków ekumenicznych, międzyreligijnych i międzykulturowych. **Zauważamy**, że diecezjalne zgromadzenia duszpasterskie są spotkaniami braterskimi, otwarte dla wszystkich, którzy chcą uczestniczyć: świeckich, księży, osób konsekrowanych oraz przedstawicieli ruchów i instytucji wychowawczych różnych wspólnot diecezjalnych. **Wezwanie** do formacji w synodalności musi obejmować wszystkich członków Kościoła (biskupów, księży, osoby konsekrowane, seminarzystów, świeckich mężczyzn i kobiety). **Duchowość** synodalności jest żywotna, jest duchowością bliskości, gościnności i służby. Ta duchowość wzywa nas do bycia rodziną.

Dostrzegamy pragnienie poprawy integracji i komunikacji w Kościele zarówno między wspólnotami kościelnymi, jak i tymi, którzy są dalecy od praktyk religijnych. Są bracia i siostry, którzy mają trudności, nie mogąc czuć się zintegrowani do wspólnoty kościelnej i są rozczarowani. Chcemy patrzeć w oczy, twarze i ręce otaczających nas osób i odkrywać wraz z nimi możliwości, jakie daje wspólne kroczenie. **Mówi się, że** „*brakuje prawdziwych przestrzeni dla młodych ludzi i miejsc spotkań międzypokoleniowych*”. Dlatego szczególnie kontaktują się z nami **młodzi ludzie** i starsi dorośli. W tych pierwszych na ogół wyróżnia się ich nieobecność, ale jednocześnie udział, gdy są wzywani do realizacji zadań solidarnościowych. W przypadku osób starszych okazuje się, że stopniowo są degradowani, mimo że często stanowią większość populacji naszych społeczności. Dlatego zobowiązujemy się nie tylko do słuchania i towarzyszenia młodym i starszym, ale także do budowania razem z nimi przestrzeni, które sprzyjają ich aktywnemu uczestnictwu w naszych wspólnotach. Proponujemy „*szukać sposobów na integrację młodzieży i dorosłych*”, szczególnie tych, którzy przechodzą przez trudne sytuacje. **Przemiany kulturowe i społeczne pilnie podważają naszą misję, w szczególności:** nowe konstytucje rodziny, kolektyw LGBT, osoby zaangażowane w problematyczne używanie różnych substancji i przemoc. Jezus nie czynił przeszkód, aby włączyć wszystkich ludzi. Kościół musi jeszcze bardziej otworzyć się na różnorodność, zarówno w zakresie słuchania, jak i działania duszpasterskiego. Słyszymy, jak ludzie ze społeczności LGBT zadają sobie pytanie: „*Czy Bóg przestał mnie kochać, ponieważ mam taki stan? Czy nie mogę być częścią Kościoła, ponieważ jestem inny? Czy Jezus Chrystus nie włącza mnie do grupy, za którą oddał swoje życie?*”. Zdajemy sobie sprawę, że wciąż musimy się rozwijać w zakresie włączenia „*innych grup, jak osoby rozwiedzione, czy żyjące w nowym związku, młodzież zepchnięta na margines, osoby pozbawione wolności, nieuczestniczące lub niezainteresowane, osoby starsze, osoby opowiadające się za aborcją, osoby uzależnione i ich rodziny oraz ogólnie osoby, które żyją lub myślą inaczej*”. **Wspólnoty** są ubogacone, gdy uznajemy najbiedniejszych spośród nas za aktywne podmioty w procesie ewangelizacji, a nie tylko za biernych odbiorców miłości. Wśród „*najbiedniejszych*” kładziemy nacisk na dzieci i młodzież, które znajdują się w trudnych sytuacjach. Pan Jezus objawia się szczególnie w tych, „*chrystusach*”: rozbitych w rodzinie i w społeczności. **W większości** raportów diecezji Argentyny zwraca się uwagę na fakt, że chociaż kobiety stanowią liczącą większość we wspólnotach i w animacji duszpasterskiej, takiej jak katecheza, Caritas, duszpasterstwo zdrowia, liturgia itd., bardzo niewiele z nich znajduje się w miejscach, w których podejmowane są decyzje. W związku z tym istnieje silne żądanie, aby świeckie lub konsekrowane kobiety uczestniczyły w podejmowaniu decyzji w sferze wspólnot parafialnych i diecezjalnych.

Synodalność służy misji Kościoła, któremu wszyscy członkowie są wezwani do udziału, do bycia Kościołem, który wychodzi, aby głosić Dobrą Nowinę Jezusa wszystkim, którzy jej szukają ze szczerym sercem. **Chcemy** wzrastać w naszych wspólnotach w pragnieniu wyjścia, otwarcia się i wyjścia na spotkanie z najbardziej potrzebującymi. Chcemy bardziej słuchać młodych ludzi, tych z mniejszości i wykluczonych, dając możliwość partycypacji, tworząc środowiska, aby było to możliwe. **Znakiem synodalności** jest otwartość na zmiany społeczne i chęć budowania mostów które łączą nas z ludzkimi egzystencjalnymi peryferiami. Za trudność uważamy biurokratyzację kościelną w celu rozwiązania konkretnych sytuacji, a czasami wzrost wymagań dotyczących przyjmowania sakramentów wtajemniczenia. **Boli nas** narastająca wrogość wobec Kościoła, czasem nieuzasadniona, a innym razem oparta na skandalach seksualnych, ekonomicznych lub na częściowych tylko interpretacjach deklaracji czy postaw Papieża. **Rozumiemy**, że synodalność służy misji, która jest wspólną odpowiedzialnością wszystkich ochrzczonych, z intencją kochania i służenia. Musimy wyruszyć na poszukiwanie wszystkich braci i sióstr, a nie tylko czekać na ich przybycie. **Proponujemy** stworzyć więcej przestrzeni dla modlitwy, pogłębienia i formacji duchowej. **Autentyczna komunikacja** ułatwia komunie zarówno w Kościele, jak i poza nim. Poprawa w tym aspekcie zakłada większe braterstwo wśród grup duszpasterskich, większą obecność duszpasterzy wśród świeckich; zbliżanie się do chorych, samotnych, rodzin, itp., słowem dialog z tymi, którzy wydają się być najdalej od Kościoła. **Zamierzamy mieć** kościelną obecność na peryferiach całego kraju. **Różne** akcje charytatywne, które podejmuje się, aby pomóc naszym najbiedniejszym braciom i siostram. Mamy doświadczenie, że gdy jest otwartość na potrzeby najbardziej słabych, wspólnota rośnie, wzmacniają się więzi wewnątrz wspólnoty. Ceni się wszystko, co Kościół robi dla najbiedniejszych. **“Kroczenie razem”** jest możliwe, jeśli opiera się na społeczności słuchającej Słowa Bożego i celebracji Eucharystii, zawsze wzbogaconej o odpowiednią inkulturowaną odnowę liturgiczną. Nasz duch misyjny jest podtrzymywany przez spotkanie z Bogiem na modlitwie, rozważanie Słowa i przez uczestnictwo w Eucharystii. Nasze świadectwo miłości, karmi się ołtarzem i do niego powraca. Szczególnie cenimy sobie modlitwę Różańca Świętego i Adorację Eucharystyczną. Dlatego wydaje nam się ważne, aby tworzyć przestrzenie spotkań ze Słowem Bożym i adoracją eucharystyczną, promować posługę muzyki, przygotowanie świeckich do celebracji Słowa i Nadzwyczajnych Szafarzów Komunii św., zwłaszcza na peryferiach. **Czujemy się** wezwani do bycia kreatywnymi i braterskimi w naszych celebracjach wiary, włączając niuanse naszej regionalnej kultury. Modlitwa wprowadza nas w komunie z Bogiem Ojcem, tym, który zawsze

chce nas słuchać i nawiązywać z nami dialog. **Wspólne** kroczenie zachęca nas do przyjęcia wartości ewangelicznych, które przejawiają się w pobożności ludowej. W niektórych naszych prowincjach ta pobożność tworzy przestrzenie spotkań, które przyciągają rzesze pielgrzymów i sprawowanie sakramentów. Pielgrzymki do sanktuariów maryjnych rozsianych po całym kraju, świętych uważanych za pośredników i którym ufają ludzie prości, jak np. San Cayetano, którego prosimy o pokój, chleb i pracę. Nie powinniśmy ich uważać jedynie za „wydarzenia społeczne”, a tym bardziej za religijność „drugiej kategorii”, ponieważ – jak naucza Papież Franciszek – *„Wyrażenia pobożności ludowej mogą nas wiele nauczyć, a dla tych, którzy umieją je odczytać, są to miejsca teologiczne, na co musimy zwrócić uwagę, szczególnie myśląc o nowej ewangelizacji”*.

WNIOSKI

Proces synodalny pomógł nam się obudzić. Zespoły synodalne wyrażają wielkie zaangażowanie wszystkich w procesie synodalnym: Biskupów, kapłanów, osoby konsekrowane, wierni uczestniczący w parafiach, szkołach katolickich, ruchach i stowarzyszeniach; ale także poszukiwanie, aby móc słuchać tych, którzy chodzą po naszych ulicach, tych którzy mieszkają na wsi lub w popularnych dzielnicach, ludzi chorych lub pozbawionych wolności, między innymi ludzi młodych. **Raporty diecezjalne** stwierdzają, że niektórzy wyrażają pewną nieufność lub opór. Jednak dla ogromnej większości doświadczenie słuchania, wspólnego kroczenia i wspólnej celebracji w tym procesie było źródłem radości, spotkania i odnowy, dając początek nowym przestrzeniom doświadczenia kościelnego i misyjnego. **Czasami pojawia się** gorzki posmak, że nie dotarliśmy do wszystkich lub nie byliśmy w stanie podtrzymać tego procesu tak, jak byśmy chcieli: pandemia z konsekwencjami izolacji, choroby i ból utraty rodziny i przyjaciół wywołały pewne utrudnienia w doświadczeniu synodalnym. **Gdybyśmy mieli wskazać najważniejsze wątki syntezy, wskazałibyśmy na następujące: słuchanie, dialog i integracja (włączenie)**. Kolejną fundamentalną kwestią jest: **klerykalizm**, co każe nam myśleć o posługiwaniu się władzą w Kościele jako o kwestii, która zasługuje na studium, nawrócenie i zmianę w kulturze i strukturze kościelnej. Trzecią silną kwestią, która wiąże się z władzą i współodpowiedzialnością, jest: **rola kobiet w Kościele**: To kwestia sprawiedliwości i mocne żądanie w społecznościach. Czwartym tematem jest, **by uroczystości** były odprawiane w sposób bardziej świąteczny, znacząco i inkulturowane, przyjmując świętych, nabożeństwa, symbole i wyrazy różnych regionów naszego kraju. Piątym tematem jest **formacja**: wyłania się nowy paradygmat kościelny, do realizacji którego nie są przygotowani ani

świeccy, ani wyświęceni szafarze. Po szóste, pojawia się **kwestia młodzieży**; wspólnoty doświadczają, że nie umiemy ich przyjąć lub że młodzi ludzie nie zwracają się do nich, ponieważ nie dostrzegają przyjęcia i zaproszenia, którego oczekują. Na koniec musimy przekazać temat: **duchowość synodalna** - która zachęca nas do odnowy i niezbędnych zmian, aby żyć Kościołem bardziej zbliżonym do propozycji Jezusa. **Jednak mimo trudności**, możemy powiedzieć, że zarówno kiedy Synod pomógł nam odkryć nasze mocne strony, jak i kiedy oświetlił nasze słabości w zakresie doświadczenia, przekazywania i zaangażowania wiary, był powodem do dziękczynienia. **Marzymy o Kościele bardziej synodalnym**, bardziej misyjnym, że możemy wspólnie razem *rozwiązać problem braku słuchania i uczestnictwa*, krocząc razem. Dzięki zaangażowaniu Ludu Bożego doświadczenie synodalne jest samo w sobie radością. Wymaga nawrócenia duchowego, intelektualnego i duszpasterskiego, ponieważ świętość jest horyzontem synodalności. **Droga synodalna** jest kroczeniem powolnym i wiele razy trudno jest nam zaakceptować konieczne zmiany, które odkrywamy lub dostrzegamy, słuchając wiernego Świętego Ludu Bożego. Dlatego pragniemy odnowić naszą ufność w Panu, który się zbliża i patrząc na siebie w Maryi, odnowić nadzieję. Podobnie jak Ona, my także staramy się strzec i rozważać tę drogę synodalną w naszych wspólnotach, wychodzić na spotkanie innych i głosić, że tylko otwierając się na Jego pełną miłości obecność, możemy się na nowo odrodzić i głosić ją z radością.

Wskazania synodalnej syntezy końcowej Kościoła w Argentynie (skrót)

1. Słuchanie, dialog i integracja (włączenie) do wspólnoty Kościoła wszystkich ludzi.
2. Klerykalizm (bardzo mocny)
3. Rola kobiet w Kościele
4. Celebracje liturgiczne Uroczystości w bardziej świąteczny sposób
5. Formacja ciągła wszystkich członków Kościoła
6. Kwestia młodzieży w Kościele
7. Duchowość synodalna
8. Wielkie ubóstwo w kraju
9. BRAK bezpieczeństwa! – szczególnie w dzielnicach wielkich miast
10. Wielce liczebna i silna obecność kościołów niekatolickich w kraju (wspólnot niechrześcijańskich: sekt) – sprawa ekumenizmu i prac między wyznaniowych)
10. Temat pastoralny: Sanktuaria maryjne w kraju, wzmocnienie pobożności wśród członków Kościoła.

Natomiast w naszej – mojej diecezji w San Martín – w jednej z kilkunastu diecezji Wielkiego Buenos Aires, bardzo nalegamy na: 1. Nawrócenie duszpasterskie; nawrócenie synodalne. 2. Rozeznanie duszpasterskie - jako metodologia i styl duszpasterski; 3. Organiczny i zorganizowany Kościół, z całym bogactwem kategorii Ludu Bożego, różnorodność charyzmatów - wszystko dla wspólnego dobra Ludu Bożego. Z naszych wniosków synodalnych priorytetowo traktujemy: A. Powrót do Ewangelii Jezusa Chrystusa: promocja spotkania i doświadczenia z Panem Jezusem oraz dojrzewanie wiary jako proces wzrastania w apostołstwie dla misji.